

Folketinget
Att.: Erhvervsudvalgets medlemmer

AMNESTY INTERNATIONAL
DANSK AFDELING

Gammeltorv 8, 5. sal
1457 København K

T: 3345 6565
F: 3345 6566

www.amnesty.dk
amnesty@amnesty.dk

14. januar 2022

Amnestys anbefalinger til en revision af udbudsloven

Vi vil fra Amnesty International Danmarks side gerne igen sige tak for muligheden for at bidrage til ekspertmødet om udbudsloven, der fandt sted den 12. januar i år. Vi vil i brevet her opsummere vores anbefalinger fra ekspertmødet. Vi håber, at anbefalingerne vil indgå i udvalgets overvejelser om revisionen af udbudsloven.

Vi stiller meget gerne op til yderligere dialog om vores anbefalinger.

Venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Vibe Klarup", written over a thin horizontal line.

Vibe Klarup
Generalsekretær

Amnestys anbefalinger til en revision af udbudsloven:

Det offentlige indkøber for 380 mia. kr. om året. Det er en ikke ubetydelig motor for bæredygtig udvikling og samfundsansvar/ansvarlig virksomhedsadfærd i det hele taget.

Desværre ved vi ikke meget om, i hvilken retning de mange milliarder påvirker menneskerettigheder, miljø og klima. Vi opdager det, når en vågen presse afdækker skandaler. Når solcelleanlæg, computere og tøj er produceret af tvangsarbejdende Uighurer i Xinjiang-provinsen i Kina, når kaffe er produceret under slavelignende forhold i Brasilien eller når underleverandører på Metro-byggeriet underbetaler deres ansatte. Men staten, amterne og kommunerne hører vi ikke tilstrækkeligt fra. I Amnesty synes vi en revision af udbudsloven er en enestående mulighed for at rette op på den og andre udeladelsessynder. I Amnesty er vi optagede af, at Danmark påtager sig et aktivt ansvar for at fremme bæredygtig udvikling og forhindre krænkelse af menneskerettigheder, som eksempelvis børnearbejde og tvangsarbejde i offentlige myndigheders leverandørkæder.

Vi har følgende anbefalinger til en revision af udbudsloven, som vi gerne ser, vinder fremme i udvalgets drøftelser:

1) Vi anbefaler at der gøres op med princippet om, at pris kan stå alene ved tildeling af kontrakter.

EU's udbudsdirektiv gør det muligt for medlemsstaterne at fremme mere kvalitetsorienterede offentlige udbud ved at forbyde eller indskrænke brugen af pris eller omkostning alene til at vurdere det økonomisk mest fordelagtige tilbud, når de vurderer, at det er hensigtsmæssigt.¹ Herved kan der sættes mere fokus på bæredygtighed og andre samfundsmæssige hensyn hos både ordregiver og tilbudsgiver, og det vil gøre det nemmere også for små og mellemstore virksomheder, der gerne vil være ansvarlige og bæredygtige, at gøre sig gældende. Lige konkurrencevilkår bør i det hele taget vurderes i forhold til virksomheder, som gerne vil være ansvarlige og ikke dem som ikke vil. Virksomheder der bruger ressourcer på at leve op til internationale standarder om ansvarlig virksomhedsadfærd, bør ikke undermineres af virksomheder der ikke vil.

2) Der bør gøres alt hvad der er muligt for at sikre, at udbudsloven sikrer overholdelse af OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv

Der er en stor international bevægelse i gang i disse år, der pålægger virksomheder et større ansvar for at overholde internationale standarder for ansvarlig virksomhedsadfærd med hensyn til arbejdstager/menneskerettigheder, miljø, klima, ansvarlig skat og korruption/bestikkelse. Offentlige myndigheder bør gå foran. Dette påpeges af både FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv og

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014L0024> (Betragtning 90)

OECD. OECD siger følgende, når det handler om medlemslandenes ansvar i forhold til offentlige indkøb:

“IV. RECOMMENDS that Adherents lead by example and take measures to promote and exemplify RBC (Responsible Business Conduct) in their role as economic actors and in their commercial activities, by: 1. Using public procurement as a strategic tool for RBC and including RBC in procurement policies (regulatory and strategic frameworks), as well as promoting due diligence for RBC in public procurement.”²

Desuden mener vi, at det offentlige er forpligtet til at gøre sig særligt umage for at sikre at 380 mia. kr. ikke bidrager til menneskerettighedskrænkelser eller et uholdbart ressourceforbrug.

Vi foreslår konkret, at det i arbejdet med at revidere udbudsloven undersøges, om det kan fremgå direkte af loven, at offentlige udbud skal indeholde due diligence klausuler, og at due diligence dermed også bør indgå som del af en fast praksis for kontrol af kontraktens udførelse med ordentlige sanktioner ved manglende overholdelse. Dette bør særligt gøre sig gældende i forbindelse med indkøb af produkter med stor risiko for negativ indflydelse på menneskerettigheder og miljø i leverandørkæden. Vi mener, at tekstil/tøj, bomuld, solcelleanlæg, møbler og andre trævarer, tropisk frugt, blomster, kaffe, fisk og elektronik bør være nogle af de produkter, som skal kategoriseres som risikoprodukter.

Vi foreslår også konkret, at man opretter et centralt kontrolteam i lighed med det som man har haft i Sverige siden 2010. Her skal leverandørerne indsende dokumentation på, hvordan de sikrer efterlevelse af kravene om ansvarlig virksomhedsadfærd. Oplysningerne bliver derefter vurderet af en fælles styregruppe. Når arbejdsgruppen vurderer oplysningerne, har de specielt øje for indkøb, der er foretaget indenfor en række risikosektorer. Der tages således også hensyn til, hvilke brancher og lande, varerne produceret i. Hvis styregruppen ikke er tilfreds med leverandørens egenkontrol af sine underleverandører, vil det regionale samarbejde følge op. Kontrolteamet har fulgt op på flere varegrupper og har blandt andet besøgt Kina og Pakistan. Et kontrolteam vil også kunne hjælpe med generelle risikovurderinger i forhold til særlige risikoprodukter og sektorer, så små kommuner mv. ikke skal stå med arbejdet alene. Vi anbefaler også samarbejde mellem offentlige myndigheder om arbejdet.

3) Gør det lovpligtigt for offentlige myndigheder at rapportere om indsatsen i forhold til at sikre bæredygtighed og samfundsansvar i offentlige udbud

– i lighed med de lovkrav, som der er til virksomheders rapportering om samfundsansvar. Krav om rapportering vil være med til at skærpe opmærksomheden på behovet for at arbejde mere med grøn omstilling, bæredygtighed og ansvarlig virksomhedsadfærd som del af offentlige udbud. Lovpligtig rapportering for offentlige myndigheder bør bl.a. have fokus på transparens om risici og opfølgning på disse.

² [Guidelines for MNEs - Organisation for Economic Co-operation and Development \(oecd.org\)](https://www.oecd.org/guidelines-for-mnes/)